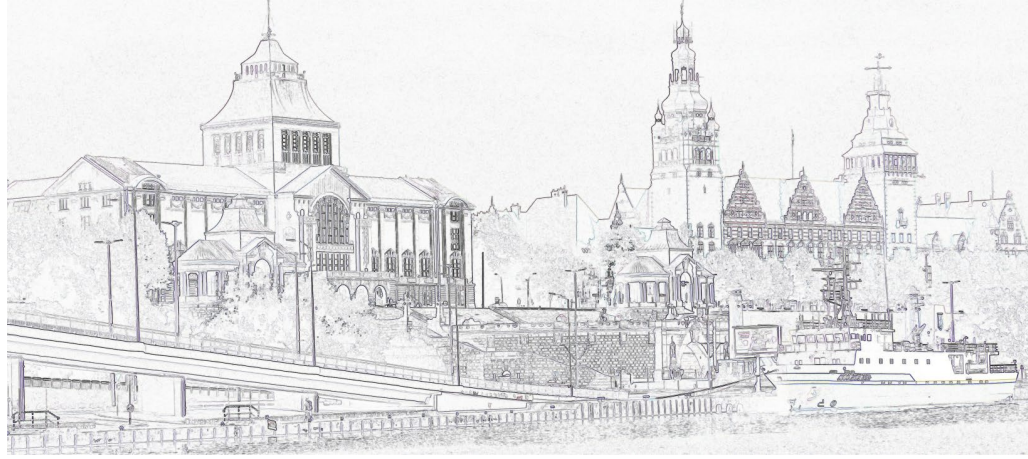

Jeden z kanałów Międzyodrza koło Szczecina, zarastający osoką i salwinią (fot. Krzysztof Ziarnek)
Wały Chrobrego w Szczecinie – Muzeum Narodowe i Urząd Wojewódzki (fot. Stefan Sotek)

10.11. Oddział Szczeciński (1955)

Monika MYŚLIWY
Zofia SOTEK
Helena WIĘCŁAW
Marcin WILHELM

Instytut Nauk o Morzu i Środowisku, Uniwersytet Szczeciński
ul. A. Mickiewicza 16, 70-384 Szczecin
e-mail: monika.mysliwy@usz.edu.pl, zofia.sotek@usz.edu.pl,
helena.wieclaw@usz.edu.pl, marcin.wilhelm@usz.edu.pl

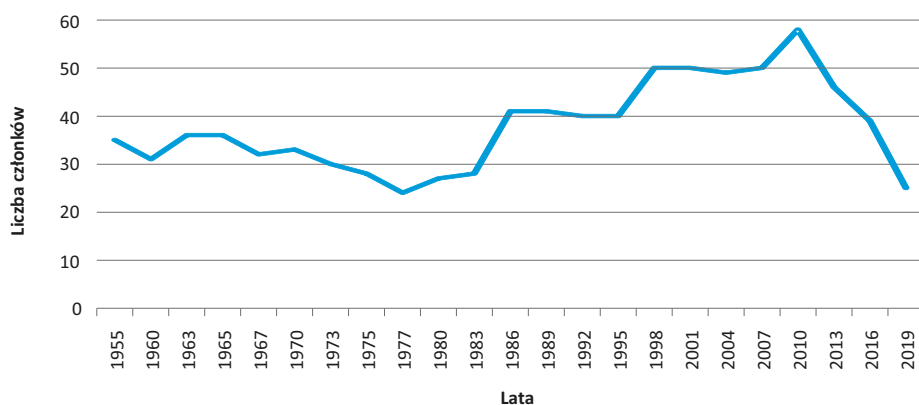
DOI: https://doi.org/10.5586/978-83-963503-1-2_10-11

10.11.1. Słowo wstępne

Szczeciński Oddział Polskiego Towarzystwa Botanicznego powstał 8 listopada 1955 roku na wniosek pracowników Katedry Botaniki Wyższej Szkoły Rolniczej (WSR) w Szczecinie. W pierwszym Zarządzie Oddziału zasiedli: jako przewodniczący – prof. Stefan Kownas (kierownik Katedry Botaniki), doc. Antonina Sienicka – zastępca przewodniczącego (pełniąca również obowiązki przewodniczącej Komisji Popularyzacji Wiedzy Botanicznej, która powstała przy Oddziale), mgr Janina Jasnowska – sekretarz, mgr Urszula Kierska (później Grinn) – skarbnik oraz członkowie – prof. Jerzy Dmochowski (kierownik Katedry Fizjologii Roślin), inż. Wiktor Karczewski (pracownik Okręgowej Dyrekcji Lasów Państwowych), mgr Mirosława Jarocka (Grinn 1972) (Tab. 10.11.1). W pierwszym piętnastoleciu istnienia Oddziału Szczecińskiego w jego pracę zaangażowało się wielu znanych i cenionych przyrodników i naukowców. Poza wymienionymi powyżej Członkami Zarządu, byli to m.in.: Tadeusz Grabowski (wojewódzki Konserwator Przyrody), prof. Franciszek Białous (Katedra Mikrobiologii), prof. Tadeusz Dominik (Katedra Ochrony Roślin), prof. Grzegorz Honczarenko (Katedra Uprawy Łąk i Pastwisk), prof. Marian Lityński (pierwszy Rektor WSR w Szczecinie), prof. Zygmunt Mackiewicz (Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin), prof. Józef Piszczek (Katedra Gleboznawstwa), prof. Jan Radomski (Katedra Botaniki), dr Mieczysław Jasnowski (Zakład Torfoznawstwa), mgr Aleksandra Borowska (później Stachak, Katedra Botaniki), mgr Stanisław Gwizdek (Katedra Fizjologii Roślin), mgr Róża Szopa (później Kochanowska), inż. Tadeusz Wołejko (Katedra Botaniki) (Jasnowska 2007; Archiwum Szczecińskiego Oddziału PTB). Dzięki ich zaangażowaniu Oddział Szczeciński zyskał solidne filary do dalszych działań nad szerzeniem efektów pracy naukowej i popularyzacją wiedzy botanicznej.

10.11.2. Działalność organizacyjna

W ciągu 66 lat istnienia Oddziału Szczecińskiego PTB jego działalnością kierowało siedmiu przewodniczących (Tab. 10.11.1). Przez pierwszych 15 lat na czele Zarządu Oddziału stał prof. Stefan Kownas (Grinn 1972), po którym przewodniczenie na 16 lat przejął prof. Mieczysław Jasnowski (Friedrich 1986), natomiast nieco krócej, bo przez 12 lat, przewodniczyła prof. Janina Jasnowska (Jasnowska 2007). W kolejnych latach poszczególne osoby kierowały pracą Zarządu i całego Oddziału przez 2–3 kadencje. Od 2004 roku zmniejszyła się do czterech liczba osób zasiadających w Zarządzie. Kontrolę nad działalnością Oddziału Szczecińskiego sprawowała Komisja Rewizyjna,

Ryc. 10.11.1. Liczba członków Oddziału Szczecińskiego odnotowana w ostatnim roku każdej 3-letniej kadencji

Tabela 10.11.1. Skład Zarządu i Komisji Rewizyjnej Oddziału Szczecińskiego PTB w latach 1955–2022

Lata	Zarząd Oddziału					Komisja Rewizyjna
	Przewodn.	Wiceprzewodniczący	Sekretarz	Skarbnik	Członkowie Zarządu	
1955	Stefan Kownas	Antonina Sienicka	Janina Jasnowska	Urszula Kierska	Jerzy Dmochowski, Wiktor Karczewski, Mirosława Jarocka	–
1970	Mieczysław Jasnowski	Stefan Kownas	Eugeniusz Ćwikliński	Stefan Markowski	Janina Jasnowska, Tadeusz Głazek	–
1980		Tadeusz Madej	Eugeniusz Ćwikliński/ Stefan Friedrich	Stefan Markowski	Urszula Grinn, Wanda Bacieczko, Lesław Wołejko	P. Irena Majchrowicz; W. Marian Niklewski; S. Franciszek Białous
1983		Urszula Grinn	Stefan Friedrich	Stefan Markowski	Tadeusz Madej, Wanda Bacieczko	P. Irena Majchrowicz; W. Irena Hoffman-Kąkol; S. Wojciech Kowalski
1986	Janina Jasnowska	Mieczysław Jasnowski	Stefan Friedrich	Stefan Markowski	Urszula Grinn, Lesław Wołejko	P. Irena Majchrowicz; W. Maria Seidler; S. Wojciech Kowalski
1989		Tadeusz Głazek	Stefan Friedrich	Stefan Markowski	Mieczysław Jasnowski, Urszula Grinn, Lesław Wołejko	P. Maria Seidler; W. Ewa Kępczyńska; S. Wojciech Kowalski
1992		Tadeusz Głazek	Stefan Friedrich	Małgorzata Dzdźzewicz	Mieczysław Jasnowski, Urszula Grinn, Lesław Wołejko	
1995		Tadeusz Głazek	Stefan Friedrich	Wanda Bacieczko	Urszula Grinn, Lesław Wołejko	
1998	Stefan Friedrich	Andrzej Witkowski	Urszula Banaś	Wanda Bacieczko	Lesław Wołejko	P. Janina Jasnowska; W. Stanisław Karczmarczyk; S. Wojciech Kowalski
2001		Andrzej Witkowski	Urszula Banaś	Wanda Bacieczko	Lesław Wołejko	
2004	Agnieszka Popiela	Andrzej Witkowski	Zofia Sotek	Małgorzata Bąk	–	b.d.
2007		Marcin Kubus	Zofia Sotek	Wojciech Kowalski/ Małgorzata Puc	–	
2010	Magdalena Ziarnek	Krzysztof Ziarnek	Urszula Banaś-Stankiewicz	Marcin Wilhelm	–	P. Wanda Bacieczko; W. Małgorzata Bąk; S. Monika Myśliwy
2013		Krzysztof Ziarnek	Agnieszka Popiela	Marcin Wilhelm	–	
2016	Agnieszka Popiela	Wanda Bacieczko	Helena Więclaw	Marcin Wilhelm	–	P. Małgorzata Stasińska;
2019–	Zofia Sotek	Małgorzata Puc	Helena Więclaw	Marcin Wilhelm	–	W. Monika Myśliwy; S. Edyta Stępień

P. – Przewodniczący; **W.** – Wiceprzewodniczący; **S.** – Sekretarz

jednak nie zachowały się pełne dane dotyczące jej składu. Strukturę oraz skład zarządów i Komisji Rewizyjnej Oddziału w poszczególnych kadencjach przedstawia Tabela 10.11.1.

Oddział rozpoczynając swoją działalność w 1955 r. był reprezentowany przez 35 członków. Największą liczbę osób (58) odnotowano w 2010 r. Obecnie przynależność do Oddziału Szczecińskiego deklaruje 25 osób (Ryc. 10.11.1).

10.11.3. Działalność naukowa

ZJAZDY PTB

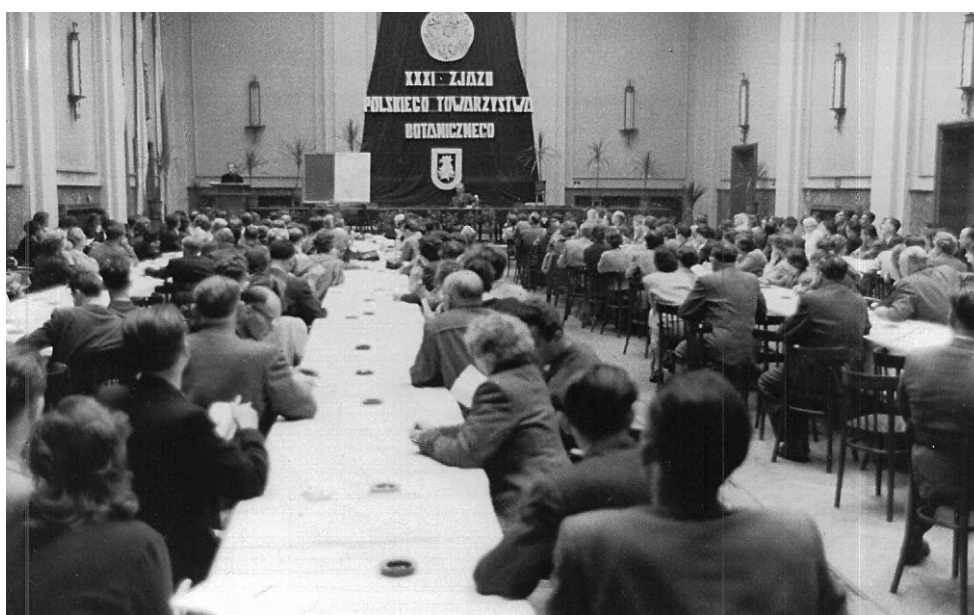
Pomimo niewielkiej liczby członków (średnio 38 osób) Oddział Szczeciński PTB od początku działał prężnie. Dużym wyzwaniem naukowym i organizacyjnym w pierwszych latach istnienia Oddziału było przygotowanie 32. Ogólnopolskiego Zjazdu PTB w Szczecinie, w 1958 r. W kolejnych latach członkowie zorganizowali jeszcze dwa zjazdy. W tych trzech przedsięwzięciach wzięło udział 1228 uczestników, którzy wygłosili w sumie 241 referatów i przedstawili 229 plakatów (Tab. 10.11.2). Członkowie Oddziału zorganizowali i poprowadzili 23 sesje terenowe po najpiękniejszych botanicznie miejscach ziemi szczecińskiej (Grinn 1972; Friedrich 1986; Jasnowska 2007).

32. Zjazd PTB (1958) poświęcony był zagadnieniom ewolucji, morfologii i genetyki drzew. Referaty plenarne wygłosili: prof. Władysław Szafer (*Rodowody drzew w świetle ewolucji*), prof. Janina Jentys-Szaferowa (*Zagadnienia zmienności drzew*) oraz prof. Stanisław Białobok (*Hodowla i genetyka drzew*). Obrady odbywały się w czterech Sekcjach: Dendrologicznej, Fitosocjologicznej,

Tabela 10.11.2. Zjazdy PTB zorganizowane przez Oddział Szczeciński

Nr Zjazdu	Data i miejsce	Tytuł, współorganizatorzy	Liczba			
			u.	ref.	plak.	sesji terenowych
32	25–29 VI 1958, Szczecin	<i>Rośliny drzewiaste jako najwyższa forma rozwoju świata roślinnego</i> Wyższa Szkoła Rolnicza w Szczecinie	400	2	b.d.	10
40	2–6 IX 1971, Szczecin	<i>Ochrona szaty roślinnej jako najważniejszego składnika środowiska ludzkiego</i> Wyższa Szkoła Rolnicza w Szczecinie	278	105	b.d.	2
54	3–8 IX 2007, Szczecin	<i>Botanika w Polsce – sukcesy, problemy, perspektywy</i> Uniwersytet Szczeciński, Akademia Rolnicza w Szczecinie	550	134	229	11

u. – uczestnicy; ref. – referaty; plak. – plakaty

Ryc. 10.11.2. Obrady 32. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego w gmachu Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Szczecinie (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny)

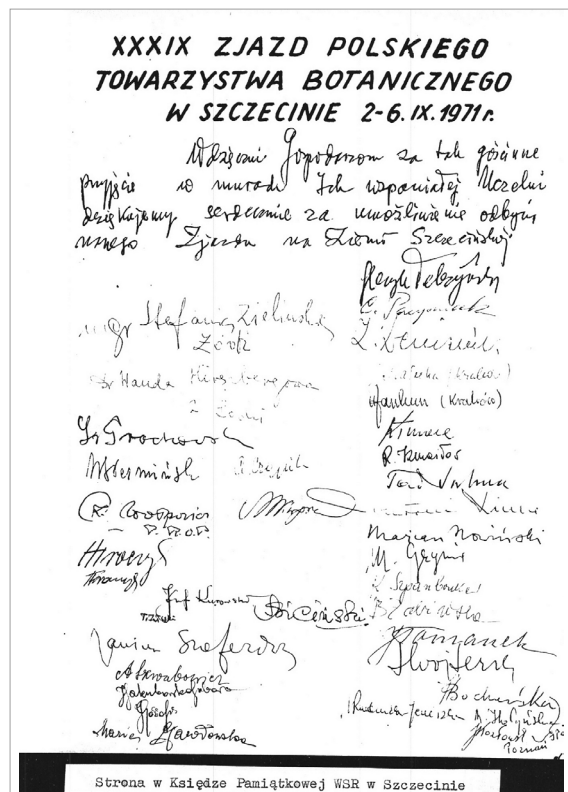
Ryc. 10.11.3. Prof. Henryk Teleżyński – Prezes Polskiego Towarzystwa Botanicznego otwiera obrady 40. Zjazdu PTB w Szczecinie (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody ZUT)

Ryc. 10.11.4. Uczestnicy obrad w sali audiowizualnej podczas 40. Zjazdu PTB – w pierwszym rzędzie Hanna Piotrowska i Adam Pałczyński (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody ZUT)

Fizjologicznej i Paleobotanicznej, a uczestniczyło w nich ponad 400 botaników z całego kraju oraz goście z Węgier, Chin i Czechosłowacji (Ryc. 10.11.2). Podczas zorganizowanych w ramach Zjazdu sesji terenowych uczestnicy mogli poznać najbardziej interesujące obiekty botaniczne Pomorza Zachodniego, w tym Puszcę Bukową pod Szczecinem, rezerwat leśno-stepowy „Bielinek” nad Odrą, Woliński Park Narodowy, łąki i torfowiska na Międzyodrzu oraz nad Krępą i koło Czarnocina nad Zalewem Szczecińskim, parki dendrologiczne w Przelewicach i Glinnej, a także bardzo interesujące pod względem dendrologicznym obiekty w samym Szczecinie: Cmentarz Centralny, Park im. Jana Kasprowicza oraz Park im. Stefana Żeromskiego (Grinn 1972; Jasnowska 2007).

40. Zjazd PTB (1971) poświęcony był zagadnieniom ochrony szaty roślinnej (Ryc. 10.11.3–5). Referaty plenarne wygłosili: prof. Tadeusz Sulma (*Rozwój ochrony przyrody i jej zasobów w Polsce*), prof. Jan Kornaś (*Ubożenie flory polskiej wskutek działalności człowieka – stan obecny i prognozy na przyszłość*), prof. Anna Medwecka-Kornaś (*Ochrona flory i roślinności w pracach organizacji międzynarodowych i w Polsce*), doc. Janusz Faliński (*Stan zagrożenia i problemy ochrony naturalnej*

Ryc. 10.11.5. Wpis do księgi pamiątkowej WSR w Szczecinie upamiętniający 40. Zjazd PTB (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody ZUT)

roślinności leśnej), doc. Mieczysław Jasnowski (*Stan zagrożenia i problemy ochrony naturalnej roślinności torfowisk*), doc. Jadwiga Gawłowska (*Problemy rezerwatowej ochrony przyrody w Polsce*) oraz prof. Anna Medwecka-Kornaś i dr Zygmunt Denisiuk (*Udział Polski w opracowaniu dokumentacji przyrodniczej dla terenów chronionych*). Obradowano w pięciu Sekcjach: Geobotaniki (z czterema podsekcjami Hydrobotaniki, Systematyki Roślin, Fitosocjologii oraz Ekologii Roślin), Paleobotaniki, Mykologii, Anatomii i Cytologii Roślin oraz Fizjologii i Biochemii (Jasnowska 2007).

Uczestnikom Zjazdu zaproponowano dwie trasy wycieczek – trasę południową, obejmującą m.in. Wzgórze Widokowe nad Odrą, z roślinnością ciepłolubną, szuwały i turzycowiska Międzyodrza, Krzywy Las koło Gryfina, rezerwat „Grędziec” z roślinnością kserotermiczną, torfowiska nakredowe nad Jeziorem Miedwie i rezerwat „Buczyna Źródłiskowa” w Puszczy Bukowej (prowadzący: prof. Mieczysław Jasnowski, dr Eugeniusz Ćwikliński, doc. dr Janina Jasnowska i dr Stefan Markowski), (Ryc. 10.11.6) oraz trasę północną, prezentującą m.in. Jezioro Szmaragdowe, panoramę Międzyodrza i Jeziora Dąbie, dystroficzne Jezioro Czarcie, rezerwat „Drożkowe Łąki” z roślinnością halofilną, Woliński Park Narodowy oraz miasta Wolin i Kamień Pomorski (prowadzący: doc. dr Aleksandra Stachak, dr Tadeusz Głazek i dr Urszula Grinn) (Friedrich 1986) (Ryc. 10.11.7).

Bardzo ważnym efektem obrad 40. Zjazdu PTB (1971 r.) było podjęcie Uchwały Zjazdu, dotyczącej problemów ochrony przyrody w Polsce, w tym postępującej synantropizacji szaty roślinnej i konieczności intensyfikacji badań w tym zakresie, w celu znalezienia sposobów przeciwdziałania jej szkodliwym skutkom. Zaapelowano do władz państwowych o nowelizację Ustawy o ochronie przyrody, o przyspieszenie realizacji sieci rezerwatów i parków narodowych oraz o uczestnictwo specjalistów ekologów we wszystkich etapach państwowego planowania przestrzennego i gospodarczego (Jasnowska 2007).

W 54. Zjeździe PTB (2007) (Ryc. 10.11.8) uczestniczyło 550 naukowców z całej Polski oraz goście ze Szwecji, Niemiec, Anglii, Ukrainy i Litwy. Referaty plenarne wygłosili: Anders Bohlin (*Linnaeus' life and achievements*), Czesław Czaplinski (*Kwiaty są gwiazdami ziemi, a gwiazdy kwiatami nieba*), Ulrich Deil (*Evolution of plant communities – studied by vicariance patterns*), Jolanta Małuszyńska (*Co chromosomy mówią o ewolucji roślin*), Adam Zajac (*Moje widzenie botaniki*

Ryc. 10.11.6. Uczestnicy 40. Zjazdu PTB w Szczecinie podczas wycieczki na Międzyodrze. Obserwacja łąk ramienicowych w jeziorze Miedwie, na pierwszym planie Mieczysław Jasnowski (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody ZUT)

Ryc. 10.11.7. Sesja terenowa na Wolinie podczas 40. Zjazdu PTB prowadzona przez Tadeusza Głazka (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody ZUT)

w Polsce na początku XXI wieku) oraz Alicja Zemanek (*Zapiski o życiu i dziele Karola Linneusza*) (Ryc. 10.11.9).

Obradowano w 13 Sekcjach: Aerobiologii, Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin, Briologii, Dendrologii, Fizjologii i Biochemii Roślin, Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, Historii Botaniki, Kultur Tkankowych Roślin, Lichenologii, Mykologii, Ogrodów Botanicznych i Arboretów, Paleobotaniki oraz Pteridologii. W ramach Zjazdu zorganizowano 11 tematycznych sesji terenowych, podczas których uczestnicy mogli poznać interesujące obiekty botaniczne Pomorza Zachodniego, m.in. Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem w Parku Krajobrazowym

Ryc. 10.11.8. Plakat informacyjny 54. Zjazdu PTB w Szczecinie (fot. J. Giedrys, archiwum Uniwersytetu Szczecińskiego)

działalność członków Oddziału Szczecińskiego PTB, której bardzo ważnym nurtem była praca na rzecz zaprojektowania, a następnie realizacji optymalnej sieci obszarów chronionych na Pomorzu Zachodnim, a także na Kieleczyźnie (prof. T. Głazek). W latach 1971–1985 wykonano dokumentacje przyrodnicze 49 projektowanych rezerwatów w województwach: szczecińskim, gorzowskim, koszalińskim, słupskim i pilskim (np. „Rzeka Drawa”, „Wrzosy Cedyńskie”, „Dęby w Ziemomyślu”, „Las Krzymowski”, „Kamienna Buczyna”) oraz trzech parków krajobrazowych (Szczecińskiego, Ińskiego, Cedyńskiego) i dwóch projektowanych parków narodowych (Drawieńskiego i Puszczy Bukowej), które stały się podstawą powołania wielu z nich (Friedrich 1986). Poza szczegółowymi

„Dolina Dolnej Odry”, rezerwat „Tchórzyno” w obszarze Natura 2000 „Jeziora Myśliborskie” (prowadzący: Janina Jasnowska i Wojciech Kowalski), rezerваты „Bielinek nad Odrą” i „Wrzosowiska Cedyńskie” w Cedyńskim Parku Krajobrazowym (prowadzący: Bożena Prajs, Edyta Stępień, Małgorzata Stasińska i Anna Cedro), „Krzemieńskie Źródlika” i „Bagno Zatomskie” w Ińskim Parku Krajobrazowym (prowadzący: Helena Więclaw i Małgorzata Stasińska), bory nadmorskie na Wolinie i Wybrzeżu Trzebiatowskim (prowadząca: Beata Bosiacka), słonawy na wyspie Karsiborska Kępa (prowadzący: Zofia Sotek, Mariola Wróbel i Sylwia Jurzyk), a także obiekty w samym Szczecinie, takie jak: Cmentarz Centralny, Park im. Jana Kasprowicza oraz Park im. Stefana Żeromskiego (prowadzący: Marcin Kobus). Odbyły się również trzy wycieczki poza granice Polski do: Parku Narodowego Jasmund (Wyspa Rugia), muzeum przyrodniczego NaturBornholm oraz Ogrodu Botanicznego w Berlinie-Dahlem. W wycieczkach uczestniczyło ogółem 368 osób.

W zgodzie z podjętą Uchwałą 40. Zjazdu PTB, dotyczącą ochrony przyrody, przebiegała dalsza

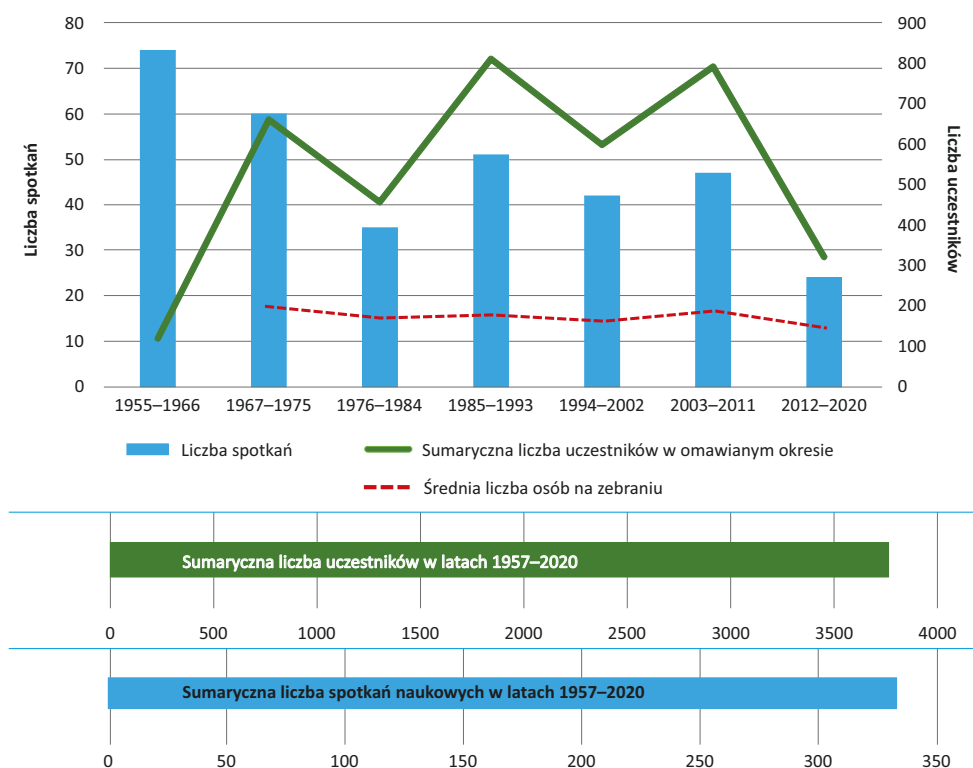
Ryc. 10.11.9. Zbigniew Mirek przewodniczy sesji plenarnej 54. Zjazdu PTB (fot. J. Giedrys, archiwum US)

badaniami na obszarze Puszczy Drawskiej, prowadzono również szeroką akcję informacyjną na rzecz powołania Drawieńskiego Parku Narodowego, zakończoną sukcesem w 1990 r. Jedną z jej form była wyjazdowa sesja naukowa w Nadleśnictwie Głusko w 1975 r., połączona z wizją terenową w rezerwacie „Rzeka Drawa” oraz ogniskiem i pieczeniem kiełbasek. Opracowano projekt sieci rezerwatów dla ochrony mikołajka nadmorskiego *Eryngium maritimum* L., którego rozmieszczenie na polskim wybrzeżu zbadał dr E. Ćwikliński. We współpracy z Wojewódzkimi Konserwatorami Przyrody w Szczecinie, Pile i Gorzowie dokonano ponadto lustracji stanu zachowania kilkudziesięciu istniejących rezerwatów przyrody (Jasnowska 2007). Część zgromadzonych w ten sposób danych przygotowywano do druku w postaci artykułów i monografii naukowych (np. Jasnowski M., Jasnowska J., Kowalski W., Radomski J., Markowski S. (1972). *Warunki siedliskowe i szata roślinna torfowiska nakredowego w rezerwacie Tchórzyno na Pojezierzu Myśliborskim, Ochrona Przyrody* 37: 157–232).

KONFERENCJE, WARSZTATY I POSIEDZENIA NAUKOWE

Działalność Szczecińskiego Oddziału PTB jest intensywna i bardzo efektywna. W czasie 70-letniej aktywności jego członkowie zorganizowali w sumie 222 spotkania naukowe, w których udział wzięło 3761 prelegentów i słuchaczy (Ryc. 10.11.10).

Na regularnie organizowanych zebraniach naukowych wygłaszano referaty z zakresu szeroko rozumianej problematyki ochrony przyrody, geobotaniki, florystyki i fitosocjologii. Poruszano także problemy dotyczące zagadnień dendrologicznych, anatomicznych, fizjologicznych i rolniczych. Wielokrotnie referaty wygłaszali botanicy poznańscy, prowadzący na Pomorzu Zachodnim własne badania naukowe, które były podstawą pierwszych inicjatyw objęcia ochroną najcenniejszych obszarów Pomorza, w tym Wolińskiego oraz Słowińskiego Parku Narodowego. Już na zebraniu założycielskim wysłuchano wystąpienia prof. Zygmunta Czubińskiego z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, opartego o Jego wybitne dzieło *Zagadnienia geobotaniczne Pomorza*

Ryc. 10.11.10. Liczbowe podsumowanie posiedzeń naukowych i sesji terenowych zorganizowanych przez Oddział Szczeciński PTB oraz liczba uczestników biorących w nich udział

Zachodniego (1950). Później na zebraniach prezentowali swoje badania także (ówcześni magistrowie): Florian Celiński, Marian Filipek, Hanna Piotrowska, Teofil Wojterski i inni. Oddział gościł również prelegentów z zagranicy, byli to m.in. prof. B. Boullard z Francji (1958), prof. H. Borris z NRD (1959), prof. B. Boullard z Francji (1970), prof. J. Solecki z Kanady (1975), dr J. Drdasz z Czechosłowacji (1976), prof. H. Sjörs ze Szwecji (1978), dr S. Page i dr J. Rieley z Wielkiej Brytanii (1980), prof. M. Succow z NRD (1986), prof. P.C. Bhowmik z USA (1995). Dla uhonorowania zasłużonych Członków Oddziału organizowano uroczyste spotkania naukowe, np. z okazji Jubileuszu 50-lecia pracy Profesora Stefana Kownasa (1972), spotkanie poświęcone pamięci Profesora Mieczysława Jasnowskiego (1993), czy jubileusz 50-lecia pracy Profesor Janiny Jasnowskiej (1996) (Jasnowska 2007).

Członkowie Oddziału Szczecińskiego PTB współorganizowali konferencję Międzynarodowego Towarzystwa Fitosocjologicznego, której pierwszy etap terenowy odbył się na Ziemi Szczecińskiej, w czerwcu 1978 r. Na przełomie lat 80. i 90. XX wieku prof. Mieczysław Jasnowski zaangażował się w polsko-niemiecki projekt Międzynarodowego Parku „Dolina Dolnej Odry”. We współpracy z prof. Michaelem Succowem oraz przy wsparciu innych badaczy i znawców tego terenu powstało studium projektowe, które otrzymało prestiżową nagrodę Fundacji Wspomagania Kultury w Monachium. W 1992 r. prof. M. Jasnowski i prof. M. Succow poprowadzili naukową sesję wyjazdową dla przedstawicieli WWF z prezydentem tej organizacji Jego Królewską Wysokością Księciem Filipem (Jasnowska 1992). Konferencje na temat współpracy w Dolinie Dolnej Odry odbywały się jeszcze wielokrotnie, podobnie jak wycieczki turystyczne i badawcze w ten piękny i cenny przyrodniczo rejon. Naukowe i dydaktyczne wyprawy botaniczne były ważnym elementem działalności Oddziału. Rokrocznie odbywało się ich co najmniej kilka, obejmowały zarówno obszar Szczecina czy Pomorza, jak i wybrane tereny Polski oraz krajów sąsiednich. Uczestniczyli w nich członkowie Oddziału, studenci, uczniowie i nauczyciele, członkowie LOP i PTTK oraz towarzystw naukowych, naukowcy i studenci z innych ośrodków, w tym także z zagranicy (np. Instytut Botaniki PAN i UJ w Krakowie, Uniwersytet Wiedeński, Uniwersytet w Giessen, Ostsee-Akademie w Lubece, Instytut Geograficzny Uniwersytetu w Kilonii).

W ramach działalności popularyzatorskiej członkowie Oddziału Szczecińskiego PTB współpracowali z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym, Ligą Ochrony Przyrody, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej, Szczecińskim Towarzystwem Naukowym, Wojewódzkim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli i Pałacem Młodzieży w Szczecinie, przygotowując liczne wystawy, prelekcje, odczyty, pogadanki, ćwiczenia mikroskopowe i kursy oraz organizując wycieczki botaniczne i obozy naukowo-badawcze. Oferta dydaktyczna skierowana była zwłaszcza do młodzieży szkół średnich i wyższych, ale także do nauczycieli, przewodników turystycznych, organizatorów turystyki, pilotów wycieczek, Strażników Ochrony Przyrody. Sprawowano opiekę nad Studenckim Naukowym Kołem Botaników przy AR w Szczecinie (dr U. Grinn) oraz uczestniczono w pracach Okręgowego Komitetu Olimpiady Biologicznej (dr U. Grinn – przewodnicząca, dr S. Friedrich – członek). Brano udział w pracach Społeczno-Naukowej Rady Parków Krajobrazowych w Szczecinie (prof. A. Stachak, dr U. Grinn) oraz Rady Naukowej Drawieńskiego Parku Narodowego (prof. J. Jasnowska, doc. T. Madej, dr U. Grinn), a także w różnych akcjach, np. w 1980 roku, w ramach „Akcji Kraków”, przeprowadzono inwentaryzację Lasku Mogilskiego. Współpracowano z innymi towarzystwami naukowymi, w tym z Gorzowskim Towarzystwem Naukowym, Towarzystwem Przyrodników im. Kopernika, Polskim Towarzystwem Hydrobiologicznym, Polskim Towarzystwem Leśnym, Polskim Towarzystwem Nauk Agrotechnicznych, Polskim Towarzystwem Fitopatologicznym, Polskim Towarzystwem Gleboznawczym, Polskim Towarzystwem Entomologicznym (Grinn 1972; Friedrich 1986; Jasnowska 2007).

Nowym impulsem dla rozwoju Szczecińskiego Oddziału PTB było powstanie w 1985 roku Uniwersytetu Szczecińskiego (US) i związany z tym stopniowy napływ botaników do nowo tworzonego Wydziału Biologii i Nauk o Morzu, a po kilku latach – pojawienie się pierwszych absolwentów kierunku Biologia. Nowe kadry naukowe, kształcające się zarówno na Uniwersytecie Szczecińskim, jak

i na Akademii Rolniczej (obecnie Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, ZUT) zasilają nasz Oddział w latach dziewięćdziesiątych XX w. Nastąpiła kolejna zmiana pokoleniowa i młoda kadra botaników przejęła stery w ośrodku szczecińskim i weszła w skład Zarządu Oddziału w kolejnych kadencjach (Tab. 10.11.1). Seniorzy nie wycofali się z życia naukowego i przez kolejne lata wciąż czynnie uczestniczyli w posiedzeniach naukowych Oddziału oraz w różnych organizowanych przez Oddział konferencjach, warsztatach, wycieczkach i akcjach popularyzatorskich (Tab. 10.11.3).

W najnowszym okresie działalności Oddziału Szczecińskiego PTB jego członkowie prowadzili bardzo intensywne prace badawcze o znaczeniu międzynarodowym, zawiązując szeroką współpracę z różnymi jednostkami naukowymi, organizacjami rządowymi i pozarządowymi oraz międzynarodowymi towarzystwami naukowymi (np. Baltic Marine Environment Protection Commission, Federation of European Societies of Plant Biology, Gesellschaft für Quelloekologie und Quellschutz w Niemczech, Instituto de Tecnologia Química e Biológica w Portugalii, International Association of Vegetation Science, International Society for Seed Science, European Vegetation Survey Working Group, zasiadając nieraz w najwyższych gremiach, np. International Mire Conservation Group (prof. L. Wołejko), International Society for Diatom Research (prof. A. Witkowski). Wyniki badań były publikowane, a także prezentowane na wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Oddział także organizował i współorganizował wiele konferencji, warsztatów i sesji terenowych, w tym m.in.: Wetlands International: Central European Peatland Project, 2nd Workshop w Łagowie Lubuskim (2000), „Przyszłość Torfowisk Polski” w Szczecinie (2003), 18th International Diatom Symposium w Międzyzdrojach (2004), Kursy Ekologii Krajobrazu dla studentów z Holandii i Słowacji (2002, 2004), XI Ogólnopolska Konferencja Kultur In Vitro i Biotechnologii Roślin w Międzyzdrojach (2006), 54. Zjazd PTB w Szczecinie (2007), Flora, Vegetation and Landscape of Pomerania w Szczecinie (2007), Flora & Funga Pomeranica w Szczecinie (2017) (Tab. 10.11.3).

Członkowie Szczecińskiego Oddziału PTB aktywnie uczestniczyli w pracach Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Komitetu Ochrony Przyrody PAN, Wojewódzkiej Komisji Ochrony Przyrody, Rad Naukowych Parków Narodowych (Drawieńskiego i Wolińskiego), Rad Społeczno-Naukowych Parków Krajobrazowych (Ińskiego, Szczecińskiego, Parków Nadodrzańskich, później Doliny Dolnej Odry), Komisji Kształtowania Przestrzeni Polski Północnej PAN, Oddział w Gdańsku, Rady Naukowo-Programowej Stowarzyszenia na Rzecz Dziedzictwa *Młyn-Papiernia* w Barlinku, Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Programu „Natura 2000”, Zespołu Konsultacyjnego ds. Programu Rolnośrodowiskowego w MRiRW i innych. Współtworzono koncepcję restytucji ekosystemów mokradłowych i monitoringu hydroekologicznego wybranych obiektów w województwie lubuskim. Kontynuowano dokumentowanie projektowanych rezerwatów i innych form ochrony przyrody w Polsce Zachodniej oraz dokonywano oceny aktualnego stanu rezerwatów już powołanych. Weryfikowano stanowiska zagrożonych i chronionych gatunków roślin, opiniowano projekt rozporządzenia o ochronie gatunków roślin, opracowano Plany Zadań Ochronnych (PZO) wybranych ostoi Natura 2000. Członkowie Oddziału brali udział w opracowaniu planów ochrony parków narodowych, parków krajobrazowych i rezerwatów Pomorza, a także ostoi Natura 2000. Prowadzono nadzór nad uwzględnianiem potrzeb ochrony przyrody w dokumentach planistycznych gmin (np. Szczecin, Kołbaskowo, Stare Czarnowo, Gryfino), brano udział w opracowaniach ekofizjograficznych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wybranych obszarów. Wykonywano inwentaryzacje i waloryzacje przyrodnicze gmin województwa szczecińskiego oraz liczne ekspertyzy środowiskowe. Brano udział w wielu projektach i grantach, w tym także w projektach dotyczących ochrony przyrody (np. czynna ochrona muraw kserotermicznych w rezerwach „Bielinek nad Odrą” i „Brodogóry” oraz w parku naturalistycznym „Dolina Miłości” w Zatoni Dolnej – dr B. Prajs, we współpracy z Federacją Zielonych „Gaja”). Ponadto brano udział w licznych komisjach rozstrzygających lokalne sprawy konfliktowe dotyczące ochrony przyrody, opiniowano projekty decyzji administracyjnych odnośnie ustalenia warunków zabudowy, pozwoleń wodnoprawnych i planów miejscowych oraz wszczynano postępowania i interwencje, dotyczące naruszania przepisów ochrony przyrody i środowiska, w tym: inwestycji zagrażających stanowiskom gatunków

Tabela 10.11.3. Zorganizowane konferencje, warsztaty i sesje naukowe

Data i miejsce	Tytuł konferencji	Współorganizatorzy	Liczba		
			u.	ref.	plak.
IX 1993, Bytów	<i>Jeziora lobeliowe – charakterystyka, funkcjonowanie i ochrona (warsztaty terenowe)</i>	Zakład Ochrony Wód UAM w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Hydrologiczne, Urząd Miasta i Gminy w Bytowie	b.d.	b.d.	b.d.
XII 1993, Szczecin	<i>Stan środowiska miasta i rejonu Szczecina, zagrożenia i ochrona</i>	Szczecińskie Towarzystwo Naukowe	b.d.	5	b.d.
1–3 VI 1995, Gryfino	<i>Założenia wspólnego planu ochrony parku przygranicznego Dolina Dolnej Odry</i>	Dyrekcja Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry	b.d.	b.d.	b.d.
I 1996, Szczecin	<i>Jubileusz 50-lecia pracy prof. Janiny Jasnowskiej w szkolnictwie wyższym</i>	Szczecińskie Towarzystwo Naukowe	b.d.	b.d.	b.d.
V 1997, Pyrzyce	<i>Ochrona środowiska w okolicach Pyrzyce</i>	Szczecińskie Towarzystwo Naukowe	45	b.d.	b.d.
VI 1997, Bobolice	<i>Przyrodnicze znaczenie małych dolin Pomorza Zachodniego</i>		21	2*	b.d.
X 1997, Ińsko	<i>Problemy ochrony przyrody w parkach krajobrazowych na przykładzie Ińskiego Parku Krajobrazowego</i>	Szczecińskie Towarzystwo Naukowe	45	1*	b.d.
23–25 V 1999, Łągow	<i>Wprowadzanie skutecznej ochrony torfowisk w Polsce (warsztaty)</i>		b.d.	b.d.	b.d.
24–30 III 2000, Łągow	<i>Classification and terminology of mires. Wetlands – Central European Peatland Project</i>	International Mire Conservation Group	b.d.	b.d.	b.d.
22–25 III 2001, Łukęcin	Dla uczczenia prof. dr h.c. Horst'a Lange-Bartalot'a		b.d.	b.d.	b.d.
13–14 IX 2003, Szczecin	<i>Przyszłość torfowisk Polski</i>	Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody AR w Szczecinie, Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry	74	4	35
8–17 VI 2004, Dobra Szczecińska	<i>Ekologia krajobrazu (warsztaty)</i>	Uniwersytet w Groningen, Holandia	b.d.	b.d.	b.d.
2–7 IX 2004, Międzyzdroje	<i>18th International Diatom Symposium</i>	International Society for Diatom Research	190	64	140
7–9 XII 2005, Szczecin	II Zachodnio-pomorski Kongres Nauki – 60-letni dorobek nauki na Pomorzu Zachodnim wnoszony do Unii Europejskiej	Uczelnie Wyższe w Szczecinie i Koszalinie	b.d.	155	b.d.
6–9 IX 2006, Międzyzdroje	<i>Kultury in vitro podstawą biotechnologii roślin</i>		208	16	132
6–8 IX 2007, Szczecin	<i>Flora, Vegetation and Landscape of Pomerania</i>	Uniwersytet w Rostoku, Niemcy	40	17	23
8–10 V 2008, Dolina Miłości, Zatom, Bielinek	<i>Dolina Dolnej Odry (międzynarodowe warsztaty botaniczne)</i>	Uniwersytet w Greifswaldzie	25		
1–5 IX 2015, Szczecin	<i>Torfowiska Pomorza – identyfikacja, ochrona, restytucja</i>	Klub Przyrodników, Szczecińskie Towarzystwo Naukowe, ZUT w Szczecinie	b.d.	b.d.	b.d.
13–15 IX 2017, Szczecin	III Międzynarodowe sympozjum z cyklu Flora & Funga Pomeranica pod hasłem <i>Flora, Fungi, Vegetation and Landscape of Pomerania</i>	Wydział Biologii Uniwersytetu Szczecińskiego, Katedra Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody Wydziału Biologii Uniwersytetu Gdańskiego, Sekcja Botaniki Komitetu Biologii Organizmalnej PAN	85	15	27

* Referaty wygłoszone przez członków Oddz. Szczecińskiego PTB

u. – uczestnicy; ref. – referaty; plak. – plakaty; b.d. – brak danych

chronionych, zbierania grzybów w rezerwach, nielegalnej wycinki drzew, składowania odpadów, samowoli budowlanych na terenach chronionych. Prowadzono konsultacje naukowe z samorządami, pracownikami nadleśnictw, twórcami planów urządzania lasów komunalnych, szkolono zespoły nadleśnictw powołane do inwentaryzacji siedlisk Natura 2000 w Lasach Państwowych oraz pracowników Parków i Służb Ochrony Przyrody w zakresie monitoringu przyrody.

Ważnym aspektem działalności Oddziału Szczecińskiego PTB w tym okresie były starania o utworzenie Ogrodu Botanicznego w Szczecinie. Na posiedzeniu naukowym w 1993 r. został przedstawiony projekt Ogrodu opracowany przez prof. Mariana Ciaciurę – pełnomocnika Rektora Uniwersytetu Szczecińskiego ds. Budowy Ogrodu Botanicznego, wieloletniego kierownika Katedry Taksonomii Roślin i Fitogeografii. Po odbyciu dyskusji członkowie Oddziału wyrazili pisemne poparcie dla tej idei, które przesłano do władz miejskich i samorządowych. Rozpoczęło to całą serię działań, w tym wykładów i prelekcji, wywiadów w mediach oraz wystaw i sympozjów organizowanych przez prof. M. Ciaciurę i Jego współpracowników, członków Oddziału, pracujących w Katedrze Taksonomii Roślin i Fitogeografii US. Po ukonstytuowaniu się Komitetu ds. Budowy Ogrodu Botanicznego w Szczecinie, do którego należeli członkowie Oddziału Szczecińskiego PTB – prof. Ewa Kępczyńska i prof. Jan Kępczyński – doszło do podpisania listu intencyjnego pomiędzy Prezydentem Miasta i Rektorami trzech szczecińskich Uczelni.

10.11.4. Szczególne osiągnięcia Oddziału na przestrzeni ostatnich 35 lat

W ostatnim trzydziestopięcioleciu działalności Oddziału Szczecińskiego PTB na specjalne podkreślenie zasługuje prowadzona wielopłaszczyznowa współpraca z Lubuskim Klubem Przyrodników (później Klub Przyrodników), Dyrekcją Lasów Państwowych w Szczecinie i Szczecinku, Federacją Zielonych „Gaja”, LOP, PTTK, Ośrodkiem Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Kliniskach, Towarzystwem Ekologiczno-Kulturalnym w Bobolicach, Młodzieżowym Towarzystwem Naukowym, Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Współpraca pomiędzy Szczecińskim Towarzystwem Naukowym a Oddziałem Szczecińskim PTB bardzo się zacieśniła, gdy w 1997 r. prof. Janina Jasnowska została Prezesem tego Towarzystwa. Zainicjowano wówczas wiele wspólnych akcji, które zaowocowały np. monografią parku *Dolina Dolnej Odry* (2000), a także serią wyjazdowych sesji naukowych. Współorganizowano Zachodniopomorskie Spotkania z Nauką i Zachodniopomorski Festiwal Nauki – wydarzenia cieszące się rokrocznie ogromnym zainteresowaniem społeczeństwa.

Członkowie Oddziału prowadzili również stałą współpracę z Polskim Towarzystwem Torfoznawczym, Polskim Towarzystwem Łąkarskim, Polskim Towarzystwem Inżynierii Ekologicznej, Polskim Towarzystwem Miłośników Storczyków, Polskim Towarzystwem Nauk Ogrodniczych, Polskim Towarzystwem Leśnym, NaturBornholm w Danii i innymi. Sprawowano opiekę nad Kołem Naukowym Ochrony Przyrody przy AR, później ZUT (prof. R. Kochanowska, dr R. Gamrat), Kołem Naukowym Ochrony Przyrody przy US (dr B. Prajs), Kołem Naukowym Lichenologów przy US (dr A. Wieczorek), Studenckim Kołem Naukowym Dendrologów i Projektantów Terenów Zieleni przy ZUT (dr M. Kubus). Uczestniczono w pracach Okręgowej Komisji Olimpiady Biologicznej (dr hab. M. Puc, dr hab. H. Więclaw, dr M. Myśliwy). Organizowano wycieczki botaniczne, w tym wycieczkę na wyspę Bornholm, z udziałem członków naszego i innych Oddziałów PTB (2006). Członkowie naszego Oddziału – dr inż. Magdalena Ziarnek i dr Krzysztof Ziarnek – założyli i przez wiele lat prowadzili serwis botaniczny *Lonicera*, popularyzujący najnowsze osiągnięcia i wydarzenia w krajowej i światowej botanice oraz ochronie przyrody, z którego korzystało tysiące internautów. W ostatnich latach, w ramach projektu *Flora & Funga Pomeranica Occidentalis*, będącego integralnym systemem wiedzy o bioróżnorodności Pomorza Zachodniego, prowadzona jest strona internetowa o zasobach zielnika Herbarium Stetinensis, założonego w 2013 r. przez prof. Adama Zajacę z Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prof. Agnieszkę Popieleć z Uniwersytetu Szczecińskiego oraz o danych zgromadzonych w Zachodniopomorskim Atlasie Rozmieszczenia Roślin i Grzybów

(ZARRIG), którego inicjatorami i koordynatorami są prof. Agnieszka Popiela, dr Anetta Wieczorek i dr inż. Andrzej Łysko, a do którego dane florystyczne i mykologiczne dostarczało wielu Członków naszego Oddziału (<http://florafungapomeranica.usz.edu.pl/>).

Pisząc o osiągnięciach Oddziału Szczecińskiego PTB w ostatnim 35-leciu niewątpliwie więcej uwagi należy poświęcić zorganizowanemu 54. Zjazdowi PTB w 2007 r. Zgodnie z hasłem Zjazdu *Botanika w Polsce – sukcesy, problemy, perspektywy* dokonano podsumowania dotychczasowych osiągnięć botaników polskich w kraju i zagranicą, a także dyskutowano o aktualnie podejmowanych i rozwijanych kierunkach badań oraz napotykanym w związku z tym barierach i możliwościach ich pokonania. W trakcie Zjazdu, przed sesją terenową, odbyło się The 1st International Symposium *Flora, Vegetation and Landscape of Pomerania*, na którym omawiano problemy geobotaniczne Pomorza na tle stosunków przyrodniczych Europy Środkowej. Dawało to możliwość szerszej dyskusji i nawiązania licznych międzynarodowych kontaktów. W organizowaniu Zjazdu po raz pierwszy zrezygnowano z tradycyjnej formy nadsyłania zgłoszeń, a zastosowano wyłącznie formę elektroniczną, wykorzystującą specjalnie na ten cel przygotowany program komputerowy. Zastosowany system rejestracji elektronicznej umożliwiał przewodniczącym sekcji bezpośrednie sprawdzanie nadsyłanych streszczeń. Zarówno w okresie przygotowywania Zjazdu, jak i podczas jego trwania, cały czas funkcjonowała strona internetowa, na której pojawiały się bieżące informacje, program Zjazdu i obrad poszczególnych sekcji oraz listy uczestników sesji terenowych. Niezależnie od formy elektronicznej drukiem w wydawnictwach zjazdowych ukazały się programy Zjazdu i międzynarodowego Sympozjum, streszczenia sesji plenarnej, obrad w sekcjach i na Sympozjum, a także przewodnik wycieczek. Każdy uczestnik Zjazdu otrzymał również płytę CD – *Szczeciński Oddział Polskiego Towarzystwa Botanicznego i Botanicy Szczecina w minionym pięćdziesięcioleciu*, którą opracowała prof. Janina Jasnowska. Nowością było również to, że wykorzystując przygraniczne położenie Szczecina, zorganizowano zagraniczne sesje terenowe, przedzjazdową na wyspę Bornholm oraz dwie pozjazdowe na terenie Niemiec (na wyspie Rugia oraz w ogrodzie botanicznym Berlin-Dahlem). Logistycznie trudne było to przedsięwzięcie i wycieczek tych nie udało się zrealizować, gdyby nie pomoc i współpraca kolegów-botaników z Niemiec i Danii oraz firmy BORNPOL z Danii.

W 2007 roku członek naszego oddziału prof. Agnieszka Popiela została uhonorowana Medalem im. Prof. Zygmunta Czubińskiego, przyznawanym autorom wybitnych prac naukowych, mających charakter regionalnych monografii geobotanicznych, za pracę *Phytogeographic aspects of the occurrence of forest vascular plant species in Pomerania (northwest Poland)*. Natomiast w 2012 r. prof. Ewa Kępczyńska i prof. Jan Kępczyński otrzymali na XIII Ogólnopolskiej Konferencji Kultur In Vitro i Biotechnologii Roślin *Komórka roślinna obiektem manipulacji genetycznych i fizjologicznych* w Rogowie dyplomy uznania za osiągnięcia w badaniach fizjologicznych podstaw somatycznej embriogenezy roślin, przyznane przez PTB. Członkowie naszego Oddziału, zwłaszcza w ostatnich latach, aktywnie włączają się w organizację prac i działalność sekcji PTB, pełnią lub pełnili między innymi funkcje: Przewodniczącej Sekcji Kultur Tkankowych Roślin, w latach 2006–2013 – prof. Ewa Kępczyńska, Przewodniczącej Sekcji Mykologii, od 2016 r. – dr hab. Małgorzata Stasińska, Przewodniczącej Sekcji Taksonomii Roślin (obecnie Sekcji Taksonomii) od 2016 r. – prof. Agnieszka Popiela, Wiceprzewodniczącej Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej, w latach 2016–2019 i od 2019 r. członka zarządu Sekcji – dr hab. Zofia Sotek.

Zapoczątkowany podczas 54. Zjazdu PTB cykl międzynarodowych sympozjów *Flora, Vegetation and Landscape of Pomerania* był kontynuowany, a Szczecin ponownie gościł jego uczestników podczas 3. Sympozjum, które odbyło się w 2017 r. pod hasłem *Flora, Fungi, Vegetation and Landscape of Pomerania*. Współorganizatorem Sympozjum i tym razem był Oddział Szczeciński PTB.

W ostatnim 35-leciu Oddział Szczeciński PTB zorganizował 154 spotkania członków, na których zostało wygłoszonych 214 referatów i komunikatów. Część referatowa spotkań zwyczajowo była otwarta dla słuchaczy z zewnątrz. Niejednokrotnie uczestniczyli w niej studenci, gdy temat szczególnie ich zainteresował, tak jak na przykład referat pt. *Magiczne rośliny w symbolice Świąt*

Bożego Narodzenia wygłoszony przez dr hab. Mariolę Wróbel. Popularyzacja wiedzy botanicznej zawsze była istotnym elementem naszej działalności. Pod tym względem w 1989 r. należeliśmy do wyróżniających się Oddziałów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się sesje terenowe, nie tylko zagraniczne, ale również krajowe, prowadzone na terenie Pomorza, o czym świadczy uczestnictwo członków innych oddziałów PTB.

W ostatnim okresie, w którym to panuje pandemia i utrudniony jest wzajemny kontakt, sukcesem jest wznowienie jesienią 2020 roku spotkań członków naszego Oddziału. Spotkania te odbywają się regularnie co miesiąc lub dwa, zdalnie z wykorzystaniem komunikatora internetowego *Microsoft Teams*. Podczas nich prezentowane są nie tylko wyniki interesujących badań prowadzonych przez członków PTB, ale również aktualnie realizowane projekty, jak np. *Zintegrowane wirtualne Herbarium Pomorza Herbarium Pomeranicum – digitalizacja i udostępnienie zbiorów herbariów jednostek akademickich Pomorza poprzez ich połączenie i udostępnienie cyfrowe*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Cenną inicjatywą dr Magdaleny Korchak jest przedstawienie cyklu referatów dotyczących historii geobotaniki na Pomorzu i związanych z nią przedwojennych badaczy, m.in. Wilhelma Müllera – autora *Flora von Pommern*, Friedricha Warnstorfa – briologa, florysty i muzyka, czy Georga Gotthilfa J. Homanna – autora trzyltomowego dzieła *Giftpflanzen von Pommern*, dotyczącego roślin rodzimych Pomorza Zachodniego i Wschodniego oraz ich praktycznego zastosowania.

10.11.5. Podsumowanie

Oddział Szczeciński PTB na przestrzeni ponad 70 lat swego istnienia działał z różną intensywnością. Okresy wzmożonej aktywności przypadały na początek i koniec lat 60. W tym czasie zebrania odbywały się z największą częstotliwością. Równie ożywiona działalność prowadzona była w latach 2003–2008, kiedy organizowane były nie tylko spotkania naukowe, ale również zagraniczne wycieczki botaniczne, na Bornholm i do Ogrodu Botanicznego w Berlinie, a także sesja terenowa: Kopułowe torfowiska atlantyckie okolic Łeby. W początkowym okresie działalności Oddziału PTB, co roku odbywały się Botaniczne Ostatki z pączkiem dla każdego i dużą porcją humoru, czego przykładem był żartobliwy wykład z botaniki: *Charakterystyka ekologiczna, fitogeograficzna i fitosocjologiczna asocjacji PEDAGOGICETUM WueSeRi*, wygłoszony przez profesora (wówczas magistra) Mieczysława Jasnowskiego, w lutym 1956 r. Wykład był ilustrowany serią karykatur pokazujących charakterystyczne cechy osobowości przedstawionych „indywiduów badanego zbiorowiska” (Jasnowska 2007). Niestety tradycja Botanicznych Ostatków nie przetrwała długo.

Oddział Szczeciński PTB zajmuje ważne miejsce w społeczności regionalnej. Nie tylko konsoliduje botaników szczecińskich uczelni, ale również jest otwarty dla wszystkich osób zainteresowanych problematyką przyrodniczą, związaną w szerokim ujęciu z szatą roślinną i geobotaniką. Członkowie Oddziału w swej działalności szczególnie wiele wysiłku wkładają w upowszechnianie wiedzy. Współpracując z innymi organizacjami i stowarzyszeniami, podejmują liczne inicjatywy na rzecz środowiska lokalnego. Od wielu lat ściśle współpracują ze Szczecińskim Towarzystwem Naukowym, co przejawia się między innymi wspólnym organizowaniem konferencji, czy Zachodniopomorskich Spotkań z Nauką i kolejnych edycji Zachodniopomorskiego Festiwalu Nauki. Spotkania członków Oddziału są forum do wymiany doświadczeń w prowadzonej przez nich działalności. Inspirują do podejmowania nowych wyzwań badawczych. Odgrywają też istotną rolę w rozwoju naukowym młodego pokolenia, które uzyskuje tutaj pierwsze doświadczenia w wystąpieniach publicznych, w prezentowaniu wyników badań i dyskusji naukowej.